

13 May 2011 Friday 09:00-10:45

Chairmen: Altıntaş A., Yöndemli F.

MERSİN'İN ÇEŞMELERİ VE ANIT AĞAÇLARI

Ayşe Everest¹, Ali Murat Merzeci

¹Assoc. Prof., Mersin University Faculty of Science and Letters, Dept. of Biology, ayseeverest@mersin.edu.tr

Mersin' de 2008-2010 yılları arasında yaklaşık 150 lokalitede çeşme ve anıt ağaç araştırması yapılmış ve şunlar saptanmıştır:

Mersin' de saptanan çeşmeler içinde Osmanlı ya da Roma yapımı olsun, aslı gibi korunan çeşmeleri izleyebileceğimiz en güzel ilçe Gülnar' dır. Çeşmeleri bugüne taşıyabilmiş ilçeler sıralamasında Mut ve Erdemli, Silifke ve Tarsus' da ardı sıra gelirler.

Mersin' de XIV. ile XX. yüzyıllar arasındaki süreçte yapılan ve bugüne gelen han, hamam, camii gibi tarihi eserlerin civarındaki çeşmeler, mesire yerlerinde halen kullanılanları dışında bakımsız veya onarım görmüş olanları ise fayansla kaplanmış ve özgün şekli bozulmuştur. Kitabeleri genelde kaybolmuştur. Silifke: Mukaddem Dede dışında türbe civarlarında çeşme bulunmamaktadır. Bazıları, üzerinden karayolu geçmesiyle kaybolmuş ya da toprağa gömülü durumda bulunmaktadırlar. 1950'li yıllara ilişkin çeşmeler, kısmen Osmanlı çeşme mimarisini andırmaktadırlar ve sık kullanım gören bazıları oldukça bakımsızdır ve onları bütünleyen ağaçları kesilmiştir.

Mersin'deki tarihi eserlerin yakınında yaşayan ağaçlar ise, bulunma sıklık sırasıyla çınar, *Platanus orientalis* (Soğucak; Fındıkpınarı, Aslanköy; Mut, Karaeşi; Erdemli, Müğlü, Doğu Sandal; Silifke, Demircili; Gülnar, Zeyne ve Pınarbaşı gibi), meşe türleri (*Quercus infectoria*, *Q. robur*, *Q. petrae*, *Q. cerris*, *Q. coccifera*; Aladağ; Çamlıyayla; Erdemli, Öküzlü; Sarıkoyak gibi), ceviz, *Juglans regia* (Gülek; Dağpazarı), selvi, *Cupressus sempervirens* (Tarsus; Zeyne), zeytin, *Olea europea* (Mut; Tarsus), harnup, *Ceratonia siliqua* (Çiftlikköy, Erdemli) ve sakız, *Pistacia terebinthus* olup yüksek kesimlerde ise ardıçtır (*Juniperus excelsa*, Silifke, Pelitpınarı). Nehir kenarlarında okaliptus, *Eucalyptus camaldulensis* (Tarsus), söğüt, *Salix* (Yanpar; Sarıaydın) ile kızılğaç, *Alnus glutinosa* (Sıraç; Çamlıyayla; Kızılgeçit) ve kanyonlarda kızılçam, *Pinus brutia* (Mut, Yerköprü), harabe ev kalıntıları arasında arıkovan, *Ailanthus altitissima* (Silifke) ve zamzalak, *Melia azaderach* (Erdemli, Ayaş) bulunmaktadır. Bu ağaçlar genellikle 1-3 metre gövde çaplıdır.

Anahtar Kelimeler: Mersin; Anıtsal ağaç; Anıtsal çeşme

MONUMENTAL TREES AND FOUNTAINS OF MERSİN

In this research, monumental trees and fountains in Mersin are described. According to our fieldwork conducted among 160 villages of Mersin between 2008 and 2010, conserved fountains were mainly stated in Gülnar, and then in Mut, Silifke, Tarsus and Erdemli.

Between 14th and 20th Centuries, the fountains in Mersin were mainly built around the caravanserai, baths, mosques and recreation areas. Except those which have been still in use, the original forms of the neglected or repaired ones have been deteriorated. The inscriptions are mostly lost.

Silifke: Except the Mukaddem Dede Mausoleum, there is no other fountain around the shrine vicinity. The fountains, that were built between 1950-54, preserve traces of Ottoman architecture.

According to the level of density, the monumental trees around the historic areas are; sycamore (*Platanus orientalis*), oak (*Quercus infectoria*, *Q. petrae*, *Q. cerris*, *Q. coccifera*), walnut *Juglans regia*), cypress (*Cupressus sempervirens*, *C. arizonica*), olive (*Olea europea*), carob (*Ceratonia siliqua*), gum (*Pistacia terebinthus*) and juniper (*Juniperus excelsa*), at high altitudes. The trunks of these trees are around 1-3 m in diameter and up to 25 m in height.

Keywords: Mersin; Monumental tree; Monumental fountain